

Hajdúszoboszló Város Helyi Fenntartható Fejlődési Terve (Local Agenda 21)

kivonat

Vezetői összefoglaló

(Az adatgyűjtés lezárva: 2010. szeptember 1.)

A TANULMÁNY KIDOLGOZÁSÁBAN RÉSZTVEVŐ SZAKÉRTŐK:

Barabás Eszter, Dobos Károly, Kézy Béla, Róka László

SZAKÉRTŐK HAJDÚSZOBOSZLÓ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA RÉSZÉRŐL:

Hargitai Katalin, Dr. Vincze Ferenc

2010. SZEPTEMBER 21.

Vezetői összefoglaló

A helyi fenntartható fejlődési terv kidolgozásának módszertana

Az Helyi Fenntartható Fejlődési Terv (Local Agenda 21- a továbbiakban LA21) egy újszerű stratégiai és tervezési dokumentum a települések számára. Készítését ajánlás szintjén az 1992-ben az ENSZ II. Környezetvédelmi Világkonferenciája javasolta. Azóta világszerte számos település dolgozta ki saját programját és kezdte el megvalósítását. Az ENSZ és az EU minden települést a helyi társadalom által létrehozott egyedi térbeli képződménynek tekint, melynek további fejlődését saját társadalmi határozza meg igényeivel és környezeti, társadalmi, gazdasági lehetőségeivel összhangban. Ebből a szemléletből adódóan a helyi fenntartható fejlődési terv elkészítésének nem alakultak ki határozott, egységes formai és tartalmi követelményei.

Hajdúszoboszló Helyi Fenntartható Fejlődési Tervének kidolgozásával a város önkormányzata a MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Irodát bízta meg, akik a statisztikai adatok és korábbi tervdokumentumok részletes elemzésével, széleskörű társadalmi társadalmisítással, valamint helyi szakértők bevonásával készítették el ezt az egyedinek számító tervdokumentumot.

Az LA21 központi gondolata a szemléletváltás elősegítése a település fejlesztésében. Ezért célunk a dokumentum kidolgozásával nem egy új stratégia megalkotása volt, hanem hogy elősegítsük a város szakmailag jól kiforrott célrendszerének a fenntarthatósági szempontok szerinti végrehajtását.

Helyzetelemzés

Hajdúszoboszló az Észak-alföldi régióban, Hajdú-Bihar megyében, három jellegzetes alföldi táj – a Hortobágy, a Hajdúhát, valamint a Sárrét-Berettyó vidéke – találkozásánál fekszik.

A város **kedvező térszerkezeti pozíciója** a megyeszékhely és a fő közlekedési útvonalak közelségének köszönhető: Debrecenről 21 km-re helyezkedik el, a 100. számú vasúti fővonal és a 4. számú országos főút áthalad a település területén. Közlekedés-földrajzi helyzetét tovább javította a 2006 végén átadott M35 autópálya, mely bár nem érinti a város területét, Ebes határánál éri el a 4. számú főutat, mely lehetővé teszi a sztráda gyors elérését.

A 23 870 hektár kiterjedésű Hajdúszoboszló az azonos nevű **kistérség központja**, amely Hajdú-Bihar megye egyik közepes kiterjedésű és közepes lakónépességű statisztikai körzete (területe 506,74 km², népessége 33 681 fő). Mikroregionális szerepköre jelentős.

Környezeti állapot

A város közigazgatási területén előforduló **a termőföldek átlagos aranykorona értéke magas** (32 AK). A humusztartalom az elmúlt 40 évben 0-30 cm között átlagosan 0,6%-kal csökkent

A tápanyag-utánpótlásban jelenleg a különböző **műtrágyák alkalmazása** dominál, az istállótrágya, zöldtrágyák és algakivonatok alkalmazása még nem terjedt el. A műtrágyák bemosódása a talaj rétegeibe gyors, talaj- és talajvízszennyező hatásuk jelentős, csökkentik település minőségi vízbázisának területét.

Hajdúszoboszló **klimatikus adottságai kedvezőek**. A levegő páratartalma alacsony, az évi átlagos csapadékmennyiség mindössze 517 mm, a napfényes órák száma eléri, olykor meg is haladja a kétezer órát. A terület levegőszennyezettségét alapvetően a kibocsátások mennyisége és minősége határozza meg. A kibocsátott primer levegőszennyező anyagok mennyiségi és minőségi eloszlása változó, amit egyrészt a gazdasági tevékenységek,

másrészt a közlekedés, harmadrészt a lakossági energiafelhasználás befolyásol, különösen a téli időszakban.

A város **legjelentősebb vízfolyása a Keleti-főcsatorna**, célját tekintve több funkciós csatorna. A mesterséges vízfolyás a kiemelt fontosságú ivóvízbázisok közé tartozik, vízminősége ennek megfelelően I. osztályú. A Keleti-főcsatorna és város határában folyó Kösely-ér keresztezésénél halastavak üzemelnek.

A **felszín alatti vizek** vonatkozásában a legnagyobb problémát a talajvíz szennyezése, szennyezettsége jelenti. Ennek oka elsősorban a nyílt „közműöllő” volt korábban, jelenleg a legfontosabb tényező a mezőgazdaságban használt műtrágyák talajba mosódása. Kiemelkedő jelentőségű a város területe alatt húzódó rétegvíz: 1925-ben egy sikertelen olajfúrás eredményeként kezdődött el a termásvíz kutatás. Először 1091 m mélyről 73°C hőmérsékletű vizet találtak, majd 1926-ban, újabb sikeres fúrást kezdeményezve, 78°C hőmérsékletű, 2032 m talpmélységű kutat fúrtak. A jódos-brómos, Na-alkáli víz nagy mennyiségű metánt és földgázt is tartalmaz.

A település **közülemi szolgáltatásokkal való ellátottsága kedvezőnek ítéelhető**. A kiépített ivóvízvezeték-hálózat hossza 2008-ban 108,2 km volt. Az ívóvíz-hálózat kiépítésével együtt a bekapcsolt lakások száma folyamatosan növekedett (10 év alatt 17,05%-kal), mely 2008-ban 10 523 lakást jelentett.

2008-ban a teljes lakásállomány 75%-ából szállították el legalább hetente egyszer a kommunális hulladékot. Az összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége gyakori ingadozásokat mutat, jelentősen függ a településre látogató turisták számától.

A város jelenlegi arculatát a XX. század második felében nyerte el. Településszerkezetében meghatározó a **kétpólusú felépítés**. **Az épületek korösszetétele kedvező**, jöllehet az országos átlagnál valamivel idősebb – főként a **nagykiterjedésű lakótelepek hiánya miatt**.

A város belterületén a **zöldterületek** kiterjedése 219 893 m² volt 2008-ban, mely a település teljes területének (kül- és belterületek) 0,09%-a, és a belterületnek is mindössze 1,97%-a. A rendszeresen tisztított zöldterületek mérete 127 000 m².

A kedvező lakókörnyezetnek megfelelően **teleprehabilitációs programok indítására nem volt és** – a kedvező társadalmi és infrastrukturális folyamatok miatt – **nem is lesz szükség**.

A gazdasági környezet jellemzése

2008-ban 4503 vállalkozás működött a városban. Az egyéni vállalkozások aránya 2000. évi 68,7%-ról 2008-ra 73,3%-ra emelkedett, köszönhetően a turizmus 2000 utáni fellendülésének illetve az őstermelők 2007 utáni egyéni vállalkozóként történő kötelező regisztrációjának. A működő vállalkozások száma (1 638 vállalkozás 2007-ben) a megyében Debrecen után a legmagasabb, ennek valamivel több mint 60%-a egyéni vállalkozás

A város gazdaságára jelentős hatással van a megélénkült a belföldi turizmus. A településen szinte az összes szolgáltatás a gyógyturizmushoz kötődik. A kereskedelem a lakossági igények kielégítésén túl főleg a településre érkező vendégek ellátására specializálódott, magas az igényes élelmiszeripari és ruházati termékeket árusító helyek száma.

A turisztikai fejlesztések elsődlegessége miatt az ipartelepítés a legutóbbi évekig nem számított elsődleges fejlesztési célnak. A város azonban az **ingadozó idegenforgalmi bevételek miatt törekszik az iparüzési adóból származó bevételek növelésére**. A városvezetés a kibontakozó válság ellenére **2001 óta folyamatosan képes volt egyensúlyban tartani a város költségvetését**.

A **mezőgazdaság** több szempontból meghatározó szektora a város gazdaságának, egyrészt fontos szerepe van a helyi lakónépesség élelmiszeripari ellátásában, másrészt a településre érkező turisták friss áruval ellátásában. Az erdőterületek aránya alacsony, a szántók aránya azonban 80% feletti.

A társadalmi folyamatok jellemzése

Hajdúszoboszlón **mind az állandó, mind a lakónépesség száma csökkent 2000 óta**, a városra jellemző vándorlási különbözet azonban évek óta pozitív, melynek okai a térségi átlaghoz képest magas életszínvonalban illetve a szezonálisan kedvező munkalehetőségekben keresendőek. Az állandó népesség korcsoportok szerinti megoszlását vizsgálva azonban megállapítható, hogy a város társadalmának elöregedése megkezdődött.

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a **foglalkoztatottak száma** 8 161 fő volt, ez azóta kissé növekedő tendenciát mutat, ami együtt járt mind az inaktív keresők (2001-ben 7 293 fő), mind a munkanélküliek (2001-ben 1 354 fő) számának csökkenésével. A foglalkoztatottsági adatok mai napig lényegesen kedvezőtlenebbek, mint a rendszerváltás előtti tízéves időszakban.

Dominánsan női munkanélküliségről Hajdúszoboszlón nem beszélhetünk, azonban a 2004. és 2005. évek kivételével pályakezdő munkanélküli nők száma lényegesen meghaladta a férfiak számát.

A hajdúszoboszlói **önkormányzat által fenntartott 8 oktatási intézményben** alapvető cél az integrált nevelés-oktatás megvalósításához, valamint a (halmozottan) hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatásához szükséges feltételek megteremtése.

A településen a beiskolázott gyerekek számának csökkenése miatt **2001 óta 6-ról 4-re csökkent az általános iskolai feladatellátási helyek száma.**

Az **országos átlaghoz képest magasabb életszínvonal**, valamint az idényszerűen jelentkező magas turisztikai kereslet miatt Hajdúszoboszlón a kulturális szolgáltatások számára kedvező gazdasági, társadalmi és intézményi feltételek alakultak ki. A különböző civil szervezetek száma a város méretéhez képest igen magasnak tekinthető.

A város **szociális ellátásának** szervezése alapvetően az integrált intézményként működő, **és 2009.01.01. óta kistérségi társulási fenntartású Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ** feladata. A településen mindössze egyetlen bölcsődei ellátást nyújtó intézmény működik. Az önkormányzat a szociális feladatok hatékony ellátásának érdekében támaszkodik a civil szervezetek, egyházi intézmények és vállalkozások **kapacitásaira** is.

Hajdúszoboszló **egészségügyi ellátó rendszere** fejlettnak tekinthető: a 9 háziorvos, a 4 gyermekorvos tevékenysége mellett **7 gyógyszertár működik a városban**. Az egészségügyi szolgáltatásokat területileg koncentráltan **a nyertes pályázatból felújítás alatt álló Járóbeteg-Ellátó Centrum Szilfákajla utcai épületében** biztosítják, kivételt ez alól a kissé távolabb lévő mentőállomás jelent.

A népesség szociális helyzetét alapvetően a hátrányos helyzetű lakosság arányának lassú emelkedése jellemzi. A Helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat becslése szerint **a város cigány lakossága 700-800 főre tehető, (a kisebbségi választási névjegyzék szerint 257 fő)** akik többnyire a város teljes területén elszórtan helyezkednek el önkormányzati lakásban, albérletben vagy saját tulajdonú ingatlanban. Az országos tendenciáknak megfelelően a – főként szezonális – munkanélküliség körükben nagyobb arányban fordul elő. Idényjelleggel elsősorban a mezőgazdaságban, az építőiparban és a turizmusban dolgoznak. Foglalkoztatásukat az önkormányzat is segíti közhasznú foglalkoztatással.

Energetikai helyzet

Hajdúszoboszlón a villamosenergia-szolgáltatást a az **EON Hungária Zrt.** végzi, aki a szükséges energiamennyiséget szén és gáztüzelésű erőművekből biztosítja. A háztartási villamosenergia fogyasztók száma 2000 óta 21%-al növekedett. Sokkal dinamikusabban,

44%-al nőtt a háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége. Az utóbbi elsősorban a modern háztartási berendezések, számítógépek háztartásokban való elterjedésének köszönhető, amelyek a műszaki fejlődés ellenére folyamatosan növelik a lakossági villamosenergia-felhasználást.

A város kiemelkedően magas alternatív energetikai potenciállal rendelkezik, melyek hasznosítása jelenleg elmarad a gazdaságosan is kihasználható potenciáltól. Különösen igaz ez a geotermikus és a napenergia esetében.

Azonban nagyon jó ellenpéldát szolgáltat a Hungarospa Zrt. tevékenysége, akik a termálvíz megszokott (gyógyászat, ásványvíz palackozás) hasznosításán túl is kihasználják előnyeit. A termálvízes víz-gáz elegyből kivont metángázt lehűtött formában a gázmotoros erőműben elégetik, villamos- és hőenergiát állítanak elő, mellyel saját energiaszükségletüket részben fedezik, illetve értékesítésre is lehetőség mutatkozik. A metán megsemmisítése során az üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentése érhető el. A gázmotoros hőrendszer energiájával működő hőcserélő és hőszivattyú segítségével pedig további hőenergiát állítanak elő.

Stratégia

Jelen dokumentum - Hajdúszoboszló Város Fenntartható Fejlődési Terve – kidolgozása során messzemenően figyelembe vettük a város érvényben lévő fejlesztési koncepcióit, programozási dokumentumait. Ezek alapján megállapítható, **a település jelenleg egy szakmailag megalapozott, társadalmasított rövid- és középtávú fejlesztési célrendszerrel rendelkezik.** A helyi fenntartható fejlődési tervnek - hasonlóan a 2008-ban elkészült Integrált Városfejlesztési Stratégiához - nem célja egy teljesen új fejlesztési stratégia kialakítása, inkább egy tervezési szemléletváltást kíván elősegíteni a fejlesztési célok megállapítása, csoportosítása és végrehajtása során a fenntarthatóság elveinek figyelembevételével.

A nemzetközileg elismert gyógyüdülő-helyként valamint kistérségi centrumként funkcionáló Hajdúszoboszló a fenntarthatóságot is figyelembe vevő jövőképeinek kialakításakor az alábbi külső illetve történelmileg determinált tényezőket vettük figyelembe:

- az **1606-os hajdútelepítéssel kollektív nemesi jogot szerzett** mezővárosi rangú település múltjából, tradíciójából levezethető értékek (városszerkezet, helyi identitás, **hajdúhagyományok**)
- a termálvíz használatára alapozott egészségturizmus meghatározó szerepe a gazdaságban, az ehhez kapcsolódó fejlesztési igények és lehetőségek,
- a lakosság általános és változó speciális szükségletei a közszolgáltatásokkal és a települési környezettel szemben
- a fejlesztések megvalósításához rendelkezésre álló támogatási források és a szükséges önerő előteremtésének lehetőségei, amelyek határt szabnak a tervezett fejlesztések megvalósíthatóságának

Mindezen tényezőket figyelembe véve **Hajdúszoboszló 2030-ra a magyarországi városhálózat dinamikusan fejlődő tagjává válik, nemzetközi elismertsége a fenntartható turizmus megteremtésének köszönhetően tovább nő. A környezeti erőforrások kíméletes használatára alapozott gazdasági növekedésből származó bevételekből egészséges és biztonságos lakókörnyezetet hoz létre, lakosai számára hosszútávú szociális biztonságot teremt.**

Az ennek érdekében került kialakításra az átfogó cél, a stratégiai és részcélok, melyek számszerűsítésére és ezáltal a megvalósulás nyomán követésére az egyes célokhoz rendelt indikátorok adnak lehetőséget.

Hajdúszoboszló fenntartható fejlődési tervének átfogó célja **átfogó célja** a következőképpen fogalmazható meg:

Hajdúszoboszló hosszútávon fenntartható környezeti, társadalmi, gazdasági fejlődésének megteremtése

A települési fenntarthatóság megteremtéséhez alapvető fontosságú a **lakosság természetes fogyasztásának csökkentése, az életminőség javítása és a társadalmi kohézió megteremtése**. Tekintettel arra, hogy a város további fenntartható fejlődésének gazdasági alapját a jövőben is a **felszínalatti vízkincs** képezi, **kíméletes, de ennek ellenére sokoldalú használata** a fenntartható gazdasági fejlődés alapja a város esetében. Hosszú távon ugyanakkor javítani szükséges a tőke beáramlásához, illetve helyben maradásához, valamint a helyi kis- és középvállalkozói szféra megerősödéséhez szükséges feltételeket.

A lakosság életminőségének emeléséhez és a turizmus multiplikátor hatásainak érvényesüléséhez nagymértékben hozzájárul Hajdúszoboszló **természeti és épített értékeinek megőrzése, az egészséges települési környezet kialakítása és az alternatív energiahordozók arányának növelése az energiaellátáson belül. A közműollót teljesen be kell zárni**, a város vízgazdálkodását a fenntarthatóság irányába kell elmozdítani.

A társadalmi részvétel elősegítése érdekében valamint az átláthatóság megteremtésének céljából lakossági környezettudatosságot intenzív felvilágosító kampányokkal, tudatformálással erősíteni kell. A környezeti szempontok beépülése a fejlesztési tevékenységekbe a különböző önkormányzati szakpolitikák összehangolásával, valamint a politikai ciklusok átnyúló tervezési időszakok alkalmazásával biztosítható.

Az átfogó cél megvalósulásához a fenti feladatok alapján alábbi **középtávú célok** járulnak hozzá, melyek fenntarthatósági szempontból kerültek meghatározásra és csoportosításra.

1. stratégiai cél: A társadalmi fenntarthatóság megteremtése

- *1/1 rész cél: Népesedési problémák kezelése*
  - DEM-1: A bölcsődei férőhelyek számának növelése
  - DEM-2: Családbarát munkahelyek megteremtése
  - DEM-3: A fiatalok elvándorlásának csökkentése
- *1/2 rész cél: A lakosság egészségi állapotának javítása:*
  - MED-1: Az egészségtudatosság és az egészséges életmód növelése szemléletformálással
  - MED-2: A megelőzés szerepének erősítése lakossági szűrőprogramok szervezésével, tájékoztatással, felvilágosítással
  - MED-3: Az egészségügyi intézmények ellátási színvonalának növelése
- *1/3 rész cél: A foglalkoztatási helyzet javítása*
  - F-1: A GYES-ről visszatérők munkába állásának támogatása
  - F-2: A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése
  - F-3: Egyéb hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (romák) foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése
  - F-4: A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzések szervezése

- *1/4 rész cél: A társadalmi kohézió erősítése*
  - T-1. A szociális szolgáltatások (időskori gondozás, pszichiátriai és mentálhigiénés ellátás, mozgássérültek ellátása) hozzáférhetőségének javítása
  - T-2 Egyenlő hozzáférés biztosítása mindenki számára az oktatási és közművelődési lehetőségekhez
  - T-3 Közösségfejlesztés a társadalom tagjai közti tolerancia megteremtéséért
  - T-4 A társadalmi devianciák (hajléktalanság, szenvedélybetegségek) kezelése, a deviáns csoportok társadalomba történő reintegrációjának elősegítése

2. stratégiai cél: A környezeti fenntarthatóság megteremtése

- *2/1 rész cél: A települési természeti és épített környezeti értékek védelmének fejlesztése*
  - K-1: A természeti értékek és az épített környezet helyi intézményes védelmének továbbfejlesztése
  - K-2: A természeti és épített környezeti értékek védelme elvének integrálása a szabályozási és engedélyezési eljárásokba
  - K-3: A civil szervezetek és a lakosság fokozott bevonása a természet és épített környezeti elemek védelmébe
  - K-4 A település környezetfejlesztési tevékenységeit megalapozó stratégiai dokumentumok elkészítése
- *2/2 rész cél: Fenntartható vízgazdálkodás megteremtése*
  - FV-1: A csapadékvíz talajba szivárgásának elősegítése a város belterületén
  - FV-2: A csapadékvíz elevezető hálózat állapotának feltárása, szükséges rekonstrukciója
  - FV-3: A szennyvízcsatorna hálózat további fejlesztése
  - FV-4: A szennyvíztisztító kapacitások fejlesztése
  - FV-5: A takarékos vízhasználat lehetőségének, alternatíváinak megteremtése és ösztönzése a lakosság és a közületi fogyasztók számára
  - FV-6: A hosszútávú termásvízhasznosítás elősegítése
- *2/3 rész cél: Felkészülés a klímaváltozás hatásaira*
  - CC-1: Tanulmány készítése a klímaváltozás hatásairól Hajdúszoboszlóra
  - CC-2: A polgári védelmi tervek aktualizálása
  - CC-3: A lakosság felkészítése a klímaváltozás hatásaira, a környezeti válsághelyzetek kezelésére
- *2/4. rész cél: Az alternatív energiaforrások felhasználása, az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése*
  - AE-1: A lakosság, a közigazgatás és gazdaság energiateljesítményének csökkentése
  - AE-2: Az alternatív energiahordozók használatának növelése
- *2/5. rész cél: A fenntartható mobilitás és térszerkezet kialakulásának elősegítése*

- FT-1: A helyi kapcsolatrendszerek erősítése, a közlekedés iránti igény csökkentése a térszerkezet átalakításával
- FT-2: A meglévő közlekedési létesítmények felújítása, szerepének erősítése
- FM-1: E-közigazgatási rendszerek fejlesztése
- *2/6. rész cél: A fenntartható fogyasztóvá válás elősegítése szemléletformálással*
  - FF-1: A lakossági csoportok, mint fogyasztók tájékoztatása a fenntartható fogyasztásról, annak lehetőségeiről
  - FF-2: A vállalkozások, mint termékek és szolgáltatások előállítóinak és fogyasztóinak tájékoztatása fenntartható fogyasztásról
  - FF-3: Az önkormányzat, mint helyi ökoinnovátor szerepének erősítése a helyi fenntartható fejlődési legjobb gyakorlatok elterjesztésében

3. A helyi fenntartható gazdaság megteremtése

- *3/1. rész cél: Környezettudatos, fenntartható helyi gazdaságösztönzési rendszer kialakítása*
  - HG-1: Környezetirányítási rendszert alkalmazó vállalkozások támogatása
  - HG-2: A tiszta technológiát alkalmazó vállalkozások letelepedésének ösztönzése
  - HG-3: A helyi mikro-, kis- és középvállalkozások tevékenységeinek segítése
- *3/2 rész cél: Az önkormányzat költségvetési egyensúlyának megőrzése*
- *3/3. rész cél: A fenntartható turizmus megteremtése*
  - FT-1: A turisták számára vonzó környezet kialakítása a település teljes területén
  - FT-2: A helyi társadalom bevonása a turizmus fejlesztésébe (helyi vállalkozók, humán erőforrások)
  - FT-3: Hajdúszoboszló Fenntartható Turizmusfejlesztési Konceptiójának kidolgozása és a települési turizmuspolitika kialakítása
  - FT-4: A turisztikai attrakciók diverzifikálása
  - FT-5: Turisztikai információs rendszer létrehozása
  - FT-7: Turisztikai desztináció menedzsment-team tevékenységeinek fejlesztése
- *3/4 rész cél: A fenntartható mezőgazdaság megteremtése*
  - FA-1: A művelési szerkezet megváltoztatása a helyi élelmiszerellátás biztonságának megteremtése érdekében
  - FA-2: A szociális biogazdálkodás elősegítése

Horizontális stratégiai célkitűzés: A fenntarthatóság elveinek és kritériumainak érvényesítése a településirányításban és végrehajtásban

- *H/1 A lakossági részvétel támogatása a döntéshozatalban*
  - LR-1: A társadalom fenntarthatósággal kapcsolatos tudásbázisának növelése
  - LR-2: Együttműködési fórumok kialakítása a civil szervezetek és az önkormányzat között
- *H/2 Az önkormányzat közpolitikáinak fejlesztése, átalakítása*

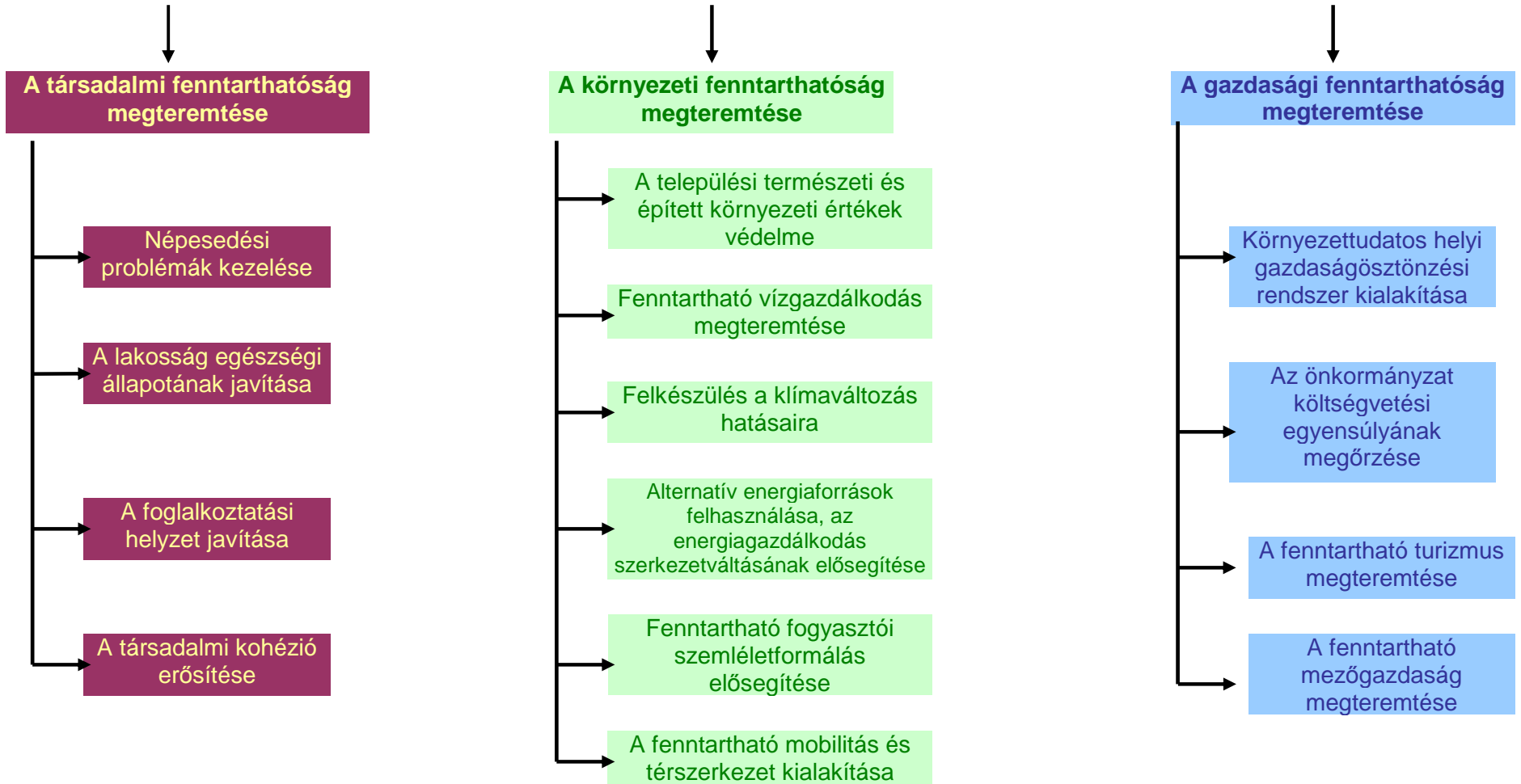

- KP-1: A hosszútávú, politikai ciklusokon átívelő stratégiai tervezés gyakorlati megvalósítása
- KP-2: A stratégiák célrendszerének fenntarthatósági szempontú összehangolása
- KP-3: A legfontosabb környezetvédelmi alapelemek (elővigyázatosság, megőrzés, megelőzés) integrálása a politikaalkotási folyamatokba és a végrehajtásba
- KP-4: A környezeti információk teljes átláthatóságnak és hozzáférhetőségének biztosítása

Hosszútávú jövőkép:
Hajdúszoboszló 2030-ra a magyarországi városhálózat dinamikusan fejlődő tagjává válik, nemzetközi elismertsége a fenntartható turizmus megteremtésének köszönhetően tovább nő. A környezeti erőforrások kíméletes használatára alapozott gazdasági növekedésből származó bevételekből egészséges és biztonságos lakókörnyezetet hoz létre, lakosai számára hosszútávú szociális biztonságot teremt.

Misszió
A fenntartható fejlődés alapelveinek széleskörű alkalmazásával, környezetvédelmi beruházásokkal, a zöld gazdaság megteremtésével Hajdúszoboszló megteremti a hosszútávú, környezetileg fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés alapjait

Átfogó stratégiai cél
Hajdúszoboszló hosszútávon fenntartható környezeti, társadalmi, gazdasági fejlődésének megteremtése

Horizontális stratégiai célkitűzés: a fenntarthatóság elveinek és kritériumainak érvényesítése a településirányításban és végrehajtásban

A stratégia végrehajtása és monitoringja

A stratégia végrehajtása során alapvető fontosságú az alábbi elvek figyelembe vétele:

- *Integráció elve.* A szakpolitikák, tervek, programok, stratégiák kidolgozása, értékelése és végrehajtása során a gazdasági, a szociális és a környezeti szempontokat, azok összefüggéseit is egyaránt figyelembe kell venni annak érdekében, hogy azok kölcsönösen erősítsék egymást.
- *Társadalmi részvétel elve.* A társadalom minden tagja számára biztosítani kell a bekapcsolódási lehetőséget a társadalmi-gazdasági közéletbe, a döntéshozatali folyamatokba. A környezetre vonatkozó minden információt nyilvánosságra kell hozni. Javítani kell a fenntartható fejlődéssel, annak társadalmi-gazdasági és környezeti vonatkozásaival, a fenntarthatóbb megoldásokkal kapcsolatos tájékozottságot.

A település-menedzsment jelenleg is hatékonyan működő szervezeti rendszere a jövőben nagyobb átalakítás nélkül alkalmas a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására.

A stratégia végrehajtásának szervezeti keretei

Hajdúszoboszló helyi fenntartható fejlődési tervének végrehajtásában részt vevő önkormányzati szervezeti egységek	Feladatkörök, kompetenciák
Képviselőtestület	A fenntartható fejlődés általános irányvonalainak meghatározása és elfogadása, fenntarthatóság kritériumainak ellenőrzése a döntések végrehajtása során
Fenntartható Fejlődési Bizottság	A fenntarthatósággal kapcsolatos véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködési valamint - a képviselőtestület döntésétől függően - felügyeleti jogkör a döntés-előkészítés során
Fenntartható Fejlődési Munkacsoport	<p>A fenntarthatósággal kapcsolatos stratégiai tervezés és koordináció, döntés-előkészítés, a fenntarthatósággal kapcsolatos programok operatív megvalósítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati források feltárása ▪ projekt-generálás ▪ projektmenedzsment ▪ a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása ▪ tájékoztatás, nyilvánosság ▪ stratégiák fenntarthatósági szempontú felülvizsgálata ▪ önkormányzati rendeletervezetek fenntarthatósági szempontú felülvizsgálata
Állandó Civil Fórum a Helyi Fenntartható Fejlődésért	<p>Biztosítja a folyamatos civil kontrollt és a fenntarthatóság szempontjainak érvényesítését az önkormányzati döntések meghozatala során.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ döntés-előkészítés ▪ önkormányzati döntések előzetes írásbeli véleményezése ▪ projektgenerálás a fenntartható fejlődési csoporttal együttműködve ▪ az önkormányzati döntések társadalmasításának szervezése ▪ fejlesztési stratégiák előzetes véleményezése a fenntarthatóság szempontjából ▪ a társadalom fejlesztési igényeinek felmérése és

PARTNERSÉG

közvetítése a döntéshozók felé
▪ fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretterjesztés
szervezése az Oktatási, Kulturális és Sportbizottsággal
közösén

A stratégiához kötődő operatív feladatok **végrehajtására a hivatalon belül létre kell hozni Fenntartható Fejlődési Munkacsoportot**. A szervezet élén a kinevezett fenntartható fejlődési referens áll. További tagjai:

- a civil referens,
- a környezetvédelmi referens,
- az esélyegyenlőségért felelős önkormányzati munkatárs,
- a városi főépítész
- a pénzügyi főelőadó
- projektmenedzserek, pályázati munkatársak

A képviselőtestületen belül az LA21 végrehajtásának ellenőrzésére és szervezésére fel kell állítani a **Fenntartható Fejlődési Bizottságot**. A szervezet koordinálja és ellenőrzi a Fenntartható Fejlődési Munkacsoport tevékenységét, továbbá folyamatosan végzi a helyi fenntartható fejlődési stratégia monitoringját valamint felel az önkormányzati rendeletervezetek fenntarthatósági szempontú felülvizsgálatáért.

A társadalom minél szélesebb körének bevonására életre kell hívni egy állandó fórumot **Állandó Civil Fórum Hajdúszoboszló Fenntartható Fejlődéséért** néven. A szervezet célja a civil szervezetek, mint a társadalmi csoportokat hatékonyan képviselő önkéntes szerveződések teljes körű bevonása a helyi kormányzásba. Az állandó fórum előzetes írásbeli **véleményét** minden városfejlesztési döntés esetében kérni kell. Az ügymenet meggyorsítása érdekében a szervezetnek kevés tagból (maximum 5 fő) kell állnia és reprezentálnia kell a város társadalmát. Ebből kifolyólag tagjainak a helyi közösség által ismert és elismert személyiségeknek kell lenniük. A fórum hatályos írásbeli véleményének elfogadásához a tagok **többségének** jelenléte és egyetértése szükséges